

**Követelmények**  
**Alkotmányjogi gyakorlat 1. c. tantárgyból**  
jogász szakos nappali tagozatos hallgatók számára  
Tantárgykód: **AJALK272N3**  
2026/2027. tanév I. félév

Számonkérés típusa: gyakorlati jegy

A hozzárendelt kreditpontok száma: 1 kr.

Heti óraszám: 2

A tárgy jegyzője: kijelölt gyakorlatvezető

Előfeltételek: -

**Fejlesztendő kompetenciák:**

**tudás:** T1, T2, T10, T11, T13, T14, T15

**képesség:** K4, K5, K6, K7, K9, K10, K11, K12, K15, K16, K19, K20, K25, K28, K29, K30, K31, K32, K33

**attitűd:** A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, A10, A15, A18

**autonómia és felelősség:** F1, F2, F5, F8

**1. A tantárgy tematikus leírása:**

1. Az alkotmány fogalma. Az alkotmányosság fogalma. Az alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom. Az alkotmánymódosítás. Az alkotmányok típusai. Alkotmányjog és államjog.
2. Az alkotmány mint alaptörvény. Az alkotmány mint a jogrendszer alapja. Az alkotmány elsődlegessége.
3. Az alkotmány alapvető elvei: demokrácia, hatalommegosztás, jogállamiság. Az alkotmány értelmezése.
4. Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig. A szocialista rendszer alkotmányjogának alapintézményei. (Az alkotmány politikai jellege: a népköztársaság. A párt vezető szerepe. A hatalom egysége. Az Országgyűlés működése. Az Elnöki Tanács. A Hazafias Népfront. Az állampolgári jogok. A szocialista törvényesség. A tanácsrendszer.) Az 1988–1990-es átalakulás alkotmánytörténetének vázlata.
5. A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere. A jogforrási hierarchia és a jogforrási rendszer egyéb rendező elvei.
6. A nemzetközi szerződések. Az Alkotmánybíróság határozatai, a közjogi szervezetszabályozó eszközök, a szokásjog és bírói jog. Az Európai Unió jogforrásai a magyar jogban.
7. A jogalkotási eljárás az alkotmányjogban. Alkotmányos követelmények a jogalkotásban. A jogszabályok érvényessége és hatálya. A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása. A hivatalos lap. Elektronikus jogszabálygyűjtemények.
8. Szuverenitás az alkotmányjogban. A szuverenitás az alkotmányban, nemzeti szuverenitás, népszuverenitás, parlamenti szuverenitás. Szuverenitás és demokrácia. Az állami szuverenitás az alkotmányjogban és a nemzetközi jogban.
9. A szuverenitás terjedelme: terület és népesség. A szuverenitás megosztása az államon belül: a szövetségi állam. Állami szimbólumok (himnusz, zászló, címer).
10. Az állampolgársági jog. Az állampolgárság jogi tartalma. Az állampolgársági jog története, különösen a magyar állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése.
11. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa. A külföldiek, a menekültek és a hontalanok alkotmányos helyzete.
12. A képvisleti demokrácia. Képvislet és választás. A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek.
13. A magyar választási rendszer. A választójog. A választójogosultság. A választási eljárás alapjai és a választási szervek. A jelölés, választási kampány. A mandátumok elosztása egyéni választókerületben, illetve országos listáról (a töredékszavazatok). Az eredmény megállapítása.
14. A közvetlen demokrácia intézményei. Népszavazás és népi kezdeményezés. A referendum szabályozása és típusai. Az országos népszavazás alkotmányos feltételei.

**2. A gyakorlatok látogatása:**

A gyakorlatok látogatása kötelező. A hallgatók jelenlétét a gyakorlatok vezetője ellenőrzi. Kettőnél több hiányzás az aláírás megtagadásával jár, amelyet csak a félév teljes tananyagából történő beszámolóval lehet pótolni.

**3. A gyakorlat minősítése:**

A gyakorlatokon két zh. írására kerül sor a gyakorlati tematikában a zh-t megelőző tananyagból. Egy zh. maximum 30 pontos. A két zh-val összesen maximum 60 pont szerezhető. A gyakorlatvezető által meghatározott követelmény, feladat teljesítésével maximum 5 pluszpont érhető el. Az így szerzett pontok összege a szemeszter végén az alábbi érdemjegyeknek fog megfelelni:

Elégtelen: 0–24 pontig

Elégséges: 25–33 pontig

Közepes: 34–41 pontig

Jó: 42–49 pontig

Jeles: 50–60 pontig

#### 4. Kötelező irodalom:

Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100 elvi jelentőségű határozata 1990–2020*. Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, Bp., 2022.

*Alkotmánybírósági esetjog*. (szerk.: Halmai Gábor), INDOK, Budapest, 2004.

*Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei*. Ötödik, átdolgozott kiadás. (szerk.: Schanda Balázs – Trócsányi László) HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2016.

*The Basic Law of Hungary: A First Commentary*. (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

#### Ajánlott irodalom:

Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója*. Budapest, KJK–MTA ÁJI. 1994.

*Alkotmánytan I.* (szerk.: Kukorelli István), Osiris, Budapest, 2007.

Wade – Bradley – Bates – Himsworth: *Constitutional and Administrative Law*. Longman, London, New York, 1986.

#### 5. Kötelező jogszabályok:

- Magyarország államformájáról szóló 1946. évi I. törvény
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) hatályos szövege
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
- 1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról
- 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról

AB határozatok:

- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotási törvény alkotmányellenességéről
- 3/1991. (II. 7.) AB határozat a választási küszöb alkotmányosságáról
- 2/1990. (II. 18.) AB határozat az ajánlás és a szavazás titkosságának elvéről
- 5/2002. (II.22.) AB határozat a jelölésről
- 22/2005. (VI.17.) AB határozat a választójog egyenlősége és a választási kerületek kialakításáról
- 2/1993. (I. 22.) AB határozat a népszavazásról
- 52/1997 (X. 14.) AB határozat a népszavazásról
- 25/1999. (VII. 7.) AB határozat a népszavazásról
- 27/2007. (V. 17.) AB határozat a népszavazás kötőerejéről
- 121/2009. (XII. 17.) AB határozat a jogalkotásról
- 1/2013. (I. 7.) AB határozat a választási regisztrációról
- 22/2016. (XII. 5.) AB határozat a szuverenitásról és az alkotmányos identitásról

#### 6. A gyakorlatok témakörei:

| Okt. ip.    |                                                                                                                                                                           |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|             | <b>Hétfői csoportok</b>                                                                                                                                                   |
| 1. IX. 7.   | A tananyag bemutatása, a követelmények ismertetése.                                                                                                                       |
| 2. IX. 14.  | Az alkotmány, alkotmányosság, alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom.                                                                                              |
| 3. IX. 21.  | Az alkotmányos demokrácia. Az alkotmány mint alaptörvény. A hatalommegosztás.                                                                                             |
| 4. IX. 28.  | Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig.                                                                                                            |
| 5. X. 5.    | A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere.                                                                         |
| 6. X. 12.   | A jogszabályok érvényessége és hatálya.                                                                                                                                   |
| 7. X. 19.   | <b>Zárthelyi dolgozat.</b> A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása.                                                                                     |
| 8. X. 26.   | <b>Szünet</b>                                                                                                                                                             |
| 9. XI. 2.   | A jogszabályok megismerésének módszerei. A jogszabályok megjelölése.                                                                                                      |
| 10. XI. 9.  | Az állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa. |
| 11. XI. 16. | A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek. A magyar országgyűlési választási rendszer.                                                                       |
| 12. XI. 23. | <b>Zárthelyi dolgozat.</b> A választási eljárás alapjai.                                                                                                                  |
| 13. XI. 30. | Az országos népszavazás szabályai.                                                                                                                                        |
| 14. XII. 7. | <b>Pótlás.</b> A félév lezárása.                                                                                                                                          |

| Okt. ip.     |                                                                                                                                                                           |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|              | <b>Csütörtöki csoportok</b>                                                                                                                                               |
| 1. IX. 10.   | A tananyag bemutatása, a követelmények ismertetése.                                                                                                                       |
| 2. IX. 17.   | Az alkotmány, alkotmányosság, alkotmányjog fogalma. Az alkotmányozó hatalom.                                                                                              |
| 3. IX. 24.   | Az alkotmányos demokrácia. Az alkotmány mint alaptörvény. A hatalommegosztás.                                                                                             |
| 4. X. 1.     | Az újabb magyar alkotmánytörténet vázlata 1945-től napjainkig.                                                                                                            |
| 5. X. 8.     | A jogforrási rendszer alkotmányos alapjai és elvei. A jogforrás fogalma, a jogforrások rendszere.                                                                         |
| 6. X. 15.    | A jogszabályok érvényessége és hatálya.                                                                                                                                   |
| 7. X. 22.    | <b>Zárthelyi dolgozat.</b> A jogszabályok kihirdetése, közzététele és nyilvántartása.                                                                                     |
| 8. X. 29.    | <b>Szünet</b>                                                                                                                                                             |
| 9. XI. 5.    | A jogszabályok megismerésének módszerei. A jogszabályok megjelölése.                                                                                                      |
| 10. XI. 12.  | Az állampolgársági jog. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése és megszűnése. A kettős állampolgárság és magyar állampolgárság. Az EU állampolgárainak státusa. |
| 11. XI. 19.  | A választójog alkotmányos elvei. Választási rendszerek. A magyar országgyűlési választási rendszer.                                                                       |
| 12. XI. 26.  | <b>Zárthelyi dolgozat.</b> A választási eljárás alapjai.                                                                                                                  |
| 13. XII. 3.  | Az országos népszavazás szabályai.                                                                                                                                        |
| 14. XII. 10. | <b>Pótlás.</b> A félév lezárása.                                                                                                                                          |

**7. A gyakorlatok beosztása:**

- J-201. csütörtök 8–9.30. A/6. 31. tt. **(Lindt Roland)**
- J-202. hétfő 13–14.30. A/6. 216. tt. **(Panyi Béla)**
- J-203. hétfő 13.30–15. A/1. 311. tt. **(Hallók Tamás)**
- J-204. hétfő 12–13.30. A/6. 31. tt. **(Lindt Roland)**
- J-205. csütörtök 12–13.30. A/1. 312. tt. **(Lindt Roland)**
- J-206. csütörtök 14–15.30. A/1. 309. tt. **(Lindt Roland)**

Miskolc, 2026. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék